विन्दत" भाग०९।२४।२१। काश्ये ५सत्यकेतुसुते "धर्मकेतुः सुतस्तस्मात् सत्यकेतुरजायत। धृष्टकेतुः सुतस्तस्मात्" भाग०९।१७। धृष्टद्युम्नस्य ६पुत्रभेदे च "धृष्टद्युम्नः सुतस्तस्य (द्रुपदस्य) धृष्टकेतुश्च तत्सुतः" हरिवं०२३ अ० "धृष्टकेतुश्चेकितानः काशिराजश्च वीर्यवान्" गीता।

धृष्टद्युम्न पु० द्रुपदनृपस्य पुत्रभेदे तदुत्पत्तिकथा "तथैव धृष्टद्युम्नोऽपि साक्षादग्निसमद्युतिः। वैताने कर्मणि तात! पावकात् समजायत। वीरो द्रोणविनाशाय धनुरादाय वीर्य्यवान्" भा०आ०६३अ०। "द्रोणान्तकमहं पुत्रं लभेयं युधि दुर्जयम्। तत्कर्म कुरु मे याज! वितराम्यर्बुदङ्गवाम्। तथेत्युक्त्वा तु तं याजो याज्यार्थमुपकल्पयन्। गुर्वर्थ इति चाकाममुपयाजमचोदयत्। याजो द्रोणविनाशाय प्रतिजज्ञे तथा च सः। ततस्तस्य नरेन्द्रस्य उपयाजो महातपाः। आचख्यौ कर्म वैतानं तदा पुत्रफलाय वै। स च पुत्रो महावीर्य्यो महातेजा महाबलः। इष्यते यद्विधो राजन्! भविता ते तथाविधः। भरद्वाजस्य हन्तारं सोऽभिसन्धाय भूपतिः। आजह्रे तत्तथा सर्वं द्रुपदः कर्मसिद्धये। याजस्तु हवनस्यान्ते देवीमाज्ञापयत्तदा। प्रैहि मां राज्ञि! पृषति! मिथुनं त्वामुपस्थितम्। राज्ञ्युवाच। अवलिप्तं मुखं ब्रह्मन्! दिव्यान् गन्धान् बिभर्मि च। सुतार्थेनोपलब्धाऽस्मि तिष्ठ याज! मलप्रिय!। याज उवाच। याजेन श्रपितं हव्यमुपयाजाभिसन्त्रितम्। कथं कामं न सन्दध्यात्सा त्वं विप्रैहि तिष्ठ वा। ब्राह्मण उवाच। एवमुक्त्वा तु याजेन हुते हविषि सत्कृते। उत्तस्थौ पावकात् तस्मात् कुमारो देवसन्निभः। ज्वालावर्णो घोररूपः किरीटी वर्म चोत्तमम्। बिभ्रत् सखड्गः सशरो धनुष्मान्विनदन्मुहुः। तथेत्युवाच तं याजो राज्ञः प्रियचिकीर्षया। तयोश्च नामनी चक्रुर्द्विजाः संपूर्णमानसाः। धृष्टत्वादतिधृष्णुत्वाद्द्युम्नाद्युत्सम्भवादपि। धृष्टद्युम्नः कुमारोऽयं द्रुपदस्य भवत्विति"

धृष्टरथ पु० नृपभेदे "च्यवनो जनकश्चैव तथा धृष्टरथो नृपः" भा०अनु० १६५अ० नानानृपोक्तौ।

धृष्टि पु० धृष-क्तिच्। हिरण्यकशिपोर्ज्येष्ठस्य हिरण्याक्षासुरस्य पुत्रभेदे "हिरण्यकशिपुर्भ्रातुः संपरेतस्य दुःखितः। कृत्वा कटोदकादीनि भ्रातृपुत्रानसान्त्वयत्। शकुनिं शंबरं धृष्टिं भूतसन्तापनं वृकम्" भा०७।२।१६ २प्रगल्भे त्रि०। "धृष्टिरसि" यजु०१।१७ "हे उपवेष! त्वं धृष्टिरसि प्रगल्भोऽसि। तीव्राङ्गाराणामितस्ततश्चालनप्रापकत्वादस्य प्रागल्भ्यम्" वेददी०३यज्ञिये उपवेषरूपे पात्रभेदे पु० उपवेषशब्दे १६३०पृष्ठे दृश्यम्। यज्ञपात्रोपक्रमे "धृष्टी शतमाने" कात्या०श्रौ० २६।२।१०। "धृष्टी उपवेषौ औदुम्बरौ तत्र एकं रजतशतमानं द्वितीयं सुवर्णशतमानमिति" कर्कः "धृष्टिरसीमुपवेषमादाय" कात्या०श्रौ०२।४।२६ "पलाशशाखायाः मूलदेशे च्छिन्नः काष्ठभाग उपवेषः" कर्कः। पलाशशाखाया इति यज्ञविशेषे "सामान्यतस्तु औदुम्बर इति पूर्वापरमीमांसा। धृष्टिरसीति मन्त्रेणोपादीयमानत्वात् उपवेषस्य धृष्टित्वमित्याशयेन "धृष्टी शतमाने" इत्युक्तम्। "धृष्टिभ्यां भद्मना परिकीर्य्याङ्गारैश्च" कात्या०श्रौ० २६।३।९ [दृश्यम्।

धृष्ण पु० सात्वतवंश्ये भजमानपुत्रभेदे क्रथनशब्दे २३०४पृ०

धृष्णज् त्रि०धृष-नजिज्।१धृष्टे २प्रगल्भे ३निर्लज्जे अमरः।

धृष्णि पु० धृष-वा० नि। किरणे अमरः।

धृष्णु त्रि० धृष-क्नु। १धृष्टे २प्रगल्भे त्रिका०३कञ्चुकायां पु० शब्दच०। ४रुद्रभेदे पु० "नमस्त आयुधायानातताय धृष्णवे" यजु० १६।१४ "धृष्णवे धर्षणशीलरिपुं हन्तुं प्रगल्भाय" वेददी०। सावर्णिमनोः ५पुत्रभेदे पु० "सावर्णस्य मनोः पुत्राः" इत्युपक्रमे "चरिष्णुरार्यो धृष्णुश्च राजन्! सुमतिरेव च" हरिवं०७अ०। वैवस्वतमनोः ६पुत्रभेदे पु० तद्वंशोपक्रमे "इक्ष्वाकुश्चैव नाभागो धृष्णुः शर्यातिरेव च" हरिवं० १० अ०। सात्वतवंश्यकुकुरसुते ७नृपभेदे "कुकुरस्य सुतो धृष्णुर्धृष्णोस्तु तनयस्तथा" हरिवं० ३८ अ०। ८पितामहपुत्रकविसुतभेदे "पितामहस्त्वपत्यं वै कविं जग्राह तत्त्ववित्। तदा स वारुणः ख्यातो भृगुः प्रसवकर्मकृत्। ब्रह्मणस्तु कवेः पुत्रा वारुणास्ते उदाहृताः। अष्टौ प्रसवजैर्युक्ता गुणैर्ब्रह्मविदः शुभाः। कविः काव्यश्च धृष्णुश्च बुद्धिमानुशनास्तथा। भृगुश्च विरजाश्चैव काशी चोग्रश्च धर्मवित्। अष्टौ कविसुताह्येते सर्वमेभिर्जगत्ततम्" भा० आनु० ८५अ०। वेदे सुपां स्थाने याच् "प्रधृष्णुया नमति वस्यो अच्छ" ऋ०४।२१।४ "धृष्णुया धृष्णुः" भा० "भ्राजन्त्यौ यन्ति धृष्णुया" ऋ०५।१०।५। "धृष्णुया धृष्णवः" भा०।

धृष्णुक पु० वैवस्वतमनुवंश्ये नृपभेदे "धृष्णुकश्चाम्बरीषश्च दण्डकश्चेति ते त्रयः" हरिवं० १अ० तद्वंशोक्तौ

धृष्ण्वोजस् पु० कार्तवीर्यनृपपुत्रभेदे "शूरसेनश्च शूरश्च धृष्ण्वोजाः